

SXEDIO.E33

9. 2. 1908: ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΔΗΜΑΡΧΩΝ. ΑΓΡΙΑ ΕΠΙΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΙΤΙΑΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΜΕ ΕΠΙΚΦΑΛΗΣ ΤΟΝ ΑΝΤΩΝΗ ΘΕΟΔΟΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΚΥΡΕΙΑΝΕΙΑΚΩΝ (Α. ΛΙΑΣΙΔΗ- Π. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ)

Στις **25** Απριλίου **1907** το Νομοθετικό Συμβούλιο τροποποίησε το νόμο για την εκλογή δημάρχων και έθεσε την εκλογή τους πάνω σε νέα βάση.

Δικαίωμα ψήφου θα είχαν όσοι κατοικούσαν ή είχαν την εργασία τους μέσα στα δημοτικά όρια της κοινότητας ή πόλης τον τελευταίο χρόνο και όσοι ήσαν εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους για την ανάδειξη μελών του Νομοθετικού Συμβουλίου και όχι όσοι συνεισέφεραν απλώς για κάλυψη των εξόδων του δημαρχείου.

Όμως ο Νόμος συνέχιζε να διατηρεί το διαχωριστικό στοιχείο όπως και οι άλλοι νόμοι που αυτή την περίοδο θεωρείτο απόλυτα φυσιολογικό: Τους χριστιανούς θα έκλεγαν οι Χριστιανοί και τους Μωαμεθανούς οι Μωαμεθανοί.

Με το Νόμο διατηρείτο πρόβλεψη όπως τον Πρόεδρο και αντιπρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου, δηλαδή το Δήμαρχο και τον αντιδήμαρχο θα έκλεγαν τα εκλεγόμενα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου χωρίς ο Αρμοστής ή αρμόδια αρχή να έχουν οποιονδήποτε λόγο.

Η θητεία τους καθοριζόταν στα τρία χρόνια.

Τις βασικές αλλαγές στο νόμο επεσήμαινε η εφημερίδα "Κυπριακός Φύλαξ" στις **9** Φεβρουαρίου **1908**, (ένα χρόνο μετά την έγκριση του Νόμου, λίγους μήνες πριν από τις εκλογές:

" Διά της περυσινής μεταρρυθμίσεως του παλαιού και ατελεστάτου περί δημοτικών συμβουλίων νόμου απεδόθησαν εις τας κοινότητας πλήρη τα δικαιώματα προς εκλογήν των δημοτ. αρχών αυτών, άτινα μέχρι τούδε παρηγκωνίζοντο υπό της Κυβερνήσεως και τινών κομματικών κερδοσκόπων. Πάντες οι πολίται ιθαγενείς ή ξένοι και επί εν έτος διατελέσαντες μόνιμα παρ' εκάστη δημοτ. περιφέρεια

κάτοικοι και καταβάλλοντες ετήσιον ενοίκιον τριών τουλάχιστον λιρών ή τυγχάνοντες εγγεγραμμένοι εν τω εκλογικώ καταλόγω των βουλευτικών, δικαιούνται να μετάσχωσι των δημοτ. εκλογών ως εκλέξιμοι και ως εκλογείς".

Εκλογές ορίστηκαν στις εξής πόλεις και κωμοπόλεις στα μέσα Μαρτίου με την πρόβλεψη ότι η ανάδειξη των κοινοταρχών θα γινόταν μέχρι την 1η Απριλίου όπως προέβλεπε ο νόμος: Λευκωσία, Μόρφου, Λεύκα, Κερύνεια, Λάπηθος, Καραβάς, Λεμεσός, Πάφος, Λάρνακα, Λεύκαρα και Αμμόχωστος.

Ο αντίστοιχος αριθμός των χριστιανών και μωαμεθανών δημοτικών συμβούλων σε κάθε πόλη ή κωμόπολη ορίστηκαν ως εξής σύμφωνα με την εφημερίδα "Κυπριακός Φύλαξ" της 1ης Μαρτίου 1908: Λευκωσία 8 χριστιανοί και 3 μωαμεθανοί, Μόρφου 8 με 1, Λεύκα 2 με 7, Κερύνεια 6 με 3, Λάπηθος 8 με 1, Καραβάς 8 με 1, Λεμεσός 7 με 2, Πάφος 5 με 2, Πόλη Χρυσοχούς 5 με 4, Λάρνακα 7 με 2, Λεύκαρα 8 με 1 και Αμμόχωστος 7 με 2.

Η διεξαγωγή των εκλογών ορίστηκε για το Μάρτιο του 1908 μια περίοδο που το αρχιεπισκοπικό ζήτημα βρισκόταν στο απώγειό του και όπως ήταν φυσικό ακολούθησαν όσα είχαν συμβεί στις βουλευτικές εκλογές του 1901 και του 1906 με τα δύο κόμματα (Κιτιακό και Κυρηνειακό) να προσπαθούν να καταλάβουν όλες τις έδρες με την ελπίδα ότι θα αναγκάζονταν οι αντίπαλοι τους να υποκύψουν και στο Αρχιεπισκοπικό.

Τέτοιες ελπίδες ιδιαίτερα είχαν οι Κιτιακοί οι οποίοι στις δύο αναμετρήσεις για το Νομοθετικό είχαν κατορθώσει να εκδιώξουν τους αντιπάλους τους από τη Βουλή και ιδιαίτερα τον Αχιλλέα Λιασίδη, ηγέτη του Κυρηνειακού Μετώπου και δήμαρχος Λευκωσίας τα τελευταία είκοσι χρόνια.

Ετσι το επίκεντρο των εκλογών ήταν για άλλη μια φορά η Λευκωσία.

Του συνδυασμού των αντιπάλων του Λιασίδη ηγείτο ο Αντώνιος Θεοδότου, γιατρός με τον επίσης γιατρό Νικόλαο Δέρβη, (ελλαδίτη γιατρό από την Πλάκα που εγκαταστάθηκε αρχικά στη Βάσα Κοιλανίου και

αργότερα μετακινήθηκε στη Λευκωσία, πατέρα του μετέπειτα δημάρχου Λευκωσίας Θεμιστοκλή Δέρβη).

Μαζί τους στο ίδιο ψηφίδελτιο ήταν οι δικηγόροι Α. Κυριακίδης και Δ. Χ. Σεβέρης και οι έμποροι Κ. Σ. Λοϊζίδης και Α. Χ. Ταβερνάρης.

Με το Λιασίδη κατέρχονταν οι Π. Κωνσταντινίδης, Ι. Βεργόπουλος (καπνοβιομήχανος, Μιχαηλίδης, Α. Μαρκίδης, Πολ. Χριστοφίδης και Α. Κυριακίδης).

Η κιττιακή ομάδα εξαπέλυσε από την αρχή έντονη επίθεση εναντίον της ομάδας του Λιασίδη και τόνισε σε ανακοίνωση της στις **9 Φεβρουαρίου 1908**:

" Το άθλιον και κατάρατον πολιτικόν παρελθόν προुकάλεσεν αναγκαίως και εν τη ξενοκρατουμένη ταύτη χώρα εμφύλιον πολιτικόν αγώνα, διότι έδει αντί πάσης θυσίας να καταλυθή τούτο ως τα μάλιστα επικίνδυνον εις τα μέγιστα συμφέροντα και τα ύψιστα ιδεώδη του ελληνικού αυτής πληθυσμού. Αλλεπαλλήλως διαετάχθη το πολιτικόν τούτο παρελθόν κατά τας βουλευτικές και άλλας κοινοτικές εκλογάς ηττηθέν και καταστρωθέν πανταχτού. Τα υπό πάσαν έποψιν λαμπρά αποτελέσματα της επισήμως καθιερωθείσης εθνικής πολιτικής εν τη νήσω ενίσχυσαν και εκραταίωσαν την πεποίθησιν επ' αυτήν της μεγίστης πλειονότητος του λαού και μικρά μόνον μειονότης αποτελουμένη ως τα πολλά εξ ανθρώπων πλανωμένων είτε εξ' αμαθίας και αγνοίας είτε υπό συμφερόντων και παθών προσωπικών και κομματικών παραμένει πιστή εις το αθλιώτατον εκείνο παρελθόν, όπερ δεινά μόνον και συμφοράς επεσώρευσε κατά του τόπου.

Η παντελής από προσώπου της νήσου εξόντωσις του αντεθνικού πολιτικού παρελθόντος θα επαναφέρει μόνη την σύμπραξιν και ομόνοιαν παρά τω ελληνικώ πληθυσμώ της νήσου προς κοινήν και ομόφωνον ενέργειαν υπέρ της σταθεράς προαγωγής και ενισχύσεως της εθνικής ιδέας και προς αποτελεσματικήν διεκδίκησιν των υπό της ξενοκρατίας παρορωμένων ή και παραβιαζομένων δικαίων της χώρας. Ο πόλεμος προς το άθλιον εκείνο πολιτικόν παρελθόν πρέπει να εξακολουθήση

αδιάλλακτος και πάντοτε σφοδρός εφόσον και μία μόνη πολιτική ή κοινοτική θέσις κατέχεται υπό τούτου. Είναι κανείς επί του υπερηφάνου μετώπου της ελληνικωτάτης Κύπρου και πρέπει να αποτριβή διά παντός. Τότε μόνον θα παραστή ηνωμένος και ισχυρός ο λαός σύμπας υπό τον νόμιμον και λαοφιλή πρωθιεράρχην και εθνάρχην του, αγωνιζόμενος εν ευγενεί αμίλλη και μετ' ενθέου ζήλου υπέρ της γοργής και απαύστου βελτιώσεως της τύχης του υπό πάσας τας επόψεις αυτής.

Αποκρούομεν και αποδοκιμάζομεν τους κομματικούς εκείνους αγώνας, οίτινες αρχήν και ελατήριον έχουσιν ουχί αρχάς πολιτικές αλλά προσωπικές μικροφιλοδοξίας και μικροφιλοτιμίας, εις ας το σωφρονούν και φιλόπολι κοινόν οφείλει να επιδεικνύη άκραν περιφρόνησιν και αποστροφήν. Οπου της νήσου αι προσεχείς δημοτικά εκλογαί τοιούτον φέρουσι χαρακτήρα και σκοπόν ξένον προς υψηλάς αρχάς πολιτικές είναι προσοχής ανάξιαι ουδέ πρέπει ν' αναστατώσωσι τας κοινότητας.

Αι δημοτικά εκλογαί Λευκωσίας κέκτηνται εξαιρετικήν όλως σημασίαν, ως και πάσαι αι αλλαι εκλογαί διότι ενταύθα υπήρχε το κέντρον του αθλίου πολιτικού παρελθόντος και συνεκέντρον πάσας τας δυνάμεις και τα εφόδια του.

Ενταύθα η Λερναία Υδρα είχεν εξαπλώσει τους απαισίους πλοκάμους αυτής και τους γαμψούς όνυχάς της είχε βυθίσει μέχρι των σπλάχνων της ελληνικής κοινότητας σπαράττουσα ταύτην και μολύνουσα διά της δηλητηριώδους πνοής της. Εν Λευκωσία η κυβέρνησις υπό τον Σιρ Ουώλτερ Σένταλ και Αρθ. Γιαγκ παρέσχον πάσαν ενίσχυσιν και βοήθειαν εις το βδελυρόν εκείνον πολιτικόν παρελθόν, όπερ ανταπεκρίνετο πλήρως και προθύμως εις τα απαίσια κατά της εθνικής υποστάσεως και του εθνικού μέλλοντος της νήσου σχεδίων των. Εγκατέστησαν προ δεκαετίας εις το Δημαρχείον Λευκωσίας άνθρωπον άπατριν, κοσμοπολίτην της χειρίστης μορφής όστις εγένετο το αίσχος της ελληνικής κοινότητος, χωρίς το παράπαν να είναι Έλλην και το όνειδος της

πολιτικής σκηνής εν τη νήσω. Η Κυπριακή πρωτεύουσα θε εξαγνίση εαυτήν πατάσσουσα ανηλεώς το εξωνημένον τούτον κυβερνητικόν παράσιτον και καταδικάζουσα πανηγυρικώς τεν ω ειδεχθεί προσώπω του την κακοηθεστάτην απεμπόλησιν των μεγίστων συμφερόντων και των υψίστων ιδεωδών του λαού εις την ξενοκρατίαν.

Μέχρι τούτου μόνον αι δημοτικά εκκλογαί κέκτηνται σημασίαν πολιτικήν και πεποίθαμεν ότι και νυν ως πολλάκις πρότερον η Κυπριακή φιλοπατρία θα διαλάμψη εν τη πεφωτισμένη και πατριωτική εξασκήσει των πολιτικών δικαιωμάτων πασών των ελληνικών κοινοτήτων εν τη νήσω των αποτελουσών δήμους κατά τον νέον νόμον.

Ανεξαρτήτως όμως του περιωρισμένου τούτου και εξαιρετικού παρ' ημίν πολιτικού χαρακτήρος των δημοτ. εκλογών, επιθυμούμεν να εξάρωμεν την εθνικήν σημασίαν αυτών, ήτις ουδεμίαν κοινότητα ελληνικήν πρέπει να διαλάβη. Το εθνικόν συμφέρον και η εθνική πολιτική απαιτούσιν επιτακτικώς ίνα οι δήμαρχοι πασών των πόλεων και κωμοπόλεων εκλεγώσιν Ελληνες και μόνον Ελληνες Δήμαρχοι ανεξαρτήτως των πολιτικών και κομματικών διαφορών και διακρίσεων.

Πάντων των δήμων της νήσου πρέπει να προΐστανται Ελληνες ίνα και επισημότερον και εμφαντικώτερον έτι καταδείκνυται ο καθολικός ελληνικός χαρακτήρ της Κύπρου. Τούτο αξιούμεν παρά πασών των ελληνικών κοινοτήτων ουχί από φυλετικού φανατισμού και πάθους αλλ' από συμφέροντος εθνικού, όπερ οφείλουσι πάντες να σεβασθώσιν.

Δεν εννοούμεν να αδικηθώσι το παράπαν οι σύνοικοι και συμπολίται μωαμεθανοί, οίτινες πρέπει υπό τους Ελληνας δημάρχους να απολαύσωσιν όλων των δικαίων περί την κατανομήν των δημοτικών θέσεων και του ευεργετήματος των δημοτικών βελτιώσεων. Πρέπει και συμφέρει μεγάλως να δείξωμεν οι Ελληνες προς τους Μωαμεθανούς συμπολίτας ότι οιασδήποτε διαχειριζόμενοι αρχάς, εσμέν φιλοδίκαιοι, αμερόληπτοι και παντός φυλετικού πάθους απηλλαγμένοι, σεβόμενοι τα δίκαια πάντων εξίσου και

προς πάντας συμπερφιφερόμενοι μετά μεγαλοφροσύνης ην εμπνέει η εθνική ευγένεια και η ελληνική μεγαλοφροσύνη.

Επιλήσιμονες πάντων των δεινών όσα το γένος ημών υπέμεινεν επί αιώνας, ας έχωμεν εν νω πάντοτε ότι πεπολιτισμένα έθνη κρατύνονται και μεγαλύνονται διαπνεόμενα πάντοτε και προς πάντας υπό ευγενών συναισθημάτων και υψηλών ιδεωδών προς α ουδεμίαν σχέσιν έχουσιν ο τυφλός φανατισμός και η εμπάθεια.

Τοιαύτη αγωγή εθνική παρέχει το δικαίωμα εις πεπολιτισμένους λαούς όπως άρχωσιν άλλων, άνευ οιοδήποτε περιορισμού της ελευθερίας και της συνειδήσεως αυτών, αλλά προς πάσαν προαγωγήν ευημερίαν αυτών, Ελληνες και μωαμεθανοί εν Κύπρω επί ίσοις δικαίοις οία ενδεικνύει η αριθμητική αναλογία εκατέρας των δύο εθνοτήτων, οφείλομεν να διάγωμεν εν ειρήνη και φιλική συμπράξει προς επιτυχίαν κοινών αγαθών, ποιούμενοι την προσήκουσαν διάκρισιν από της διαστάσεως περί τας εθνικάς βλέψεις. Τούτο ευτυχώς ηννόησαν ήδη καλώς πολλοί έγκριτοι μωαμεθανοί και μέγα μέρος του πολλού πλήθους ή εκδηλουμένη δε σποραδική εξέγερσις θρησκευτικού φανατισμού και μίσους εις τινας μωαμεθανικάς κοινότητας κατά των συνοίκων Ελλήνων υποδαυλίζεται παρ' ευαρίθμων κομματικών κερδοσκόπων.

(Μεταγλώττιση)

Το άθλιο και καταραμένο πολιτικό παρελθόν προκάλεσε αναγκαστικά και στη ξενοκρατούμενη αυτή χώρα εμφύλιο πολιτικό αγώνα, διότι έπρεπε έναντι κάθε κάθε θυσίας να καταλυθεί αυτό ως το πολύ επικίνδυνο στα μεγάλα συμφέροντα και υψηλά ιδεώδη του ελληνικού της πληθυσμού. Αλλεπάλληλα πατάχθηκε αυτό το πολιτικό παρελθόν κατά τις βουλευτικές και άλλες κοινοτικές εκλογές και κατατραπώθηκε παντού. Τα λαμπρά αποτελέσματα υπό κάθε έποψη της εθνικής πολιτικής που καθιερώθηκε επίσημα στη νήσο

ενίσχυσαν και δυνάμωσαν την πεποίθηση σ' αυτήν της μεγαλύτερης πλειοψηφίας του λαού και μόνο μικρή μειονότητα αποτελούμενη κυρίως από ανθρώπους πλανημένους είτε από αμάθεια και άγνοια είτε από συμφέροντα και προσωπικά πάθη και κομματικά πάθη, παραμένει πιστή στο αθλιότατο εκείνο παρελθόν το οποίο μόνο δεινά και σηφορές επισώρευσε στον τόπο.

Η παντελής εξόντωση από προσώπου της νήσου του αντιεθνικού πολιτικού παρελθόντος θα επαναφέρει μόνη τη σύμπραξη και ομόνοια στον ελληνικό πληθυσμό της νήσου προς κοινή και ομόφωνη ενέργεια υπέρ της σταθερής προαγωγής και ενίσχυσης της εθνικής ιδέας και προς αποτελεσματική διεκδίκηση των παρορωμένων από την ξενοκρατεία ή παραβιαζομένων δικαιωμάτων της χώρας.

Ο πόλεμος προς το άθλιο εκείνο πολιτικό παρελθόν πρέπει να εξακολουθήσει αδιάλλακτος και πάντοτε σφοδρός εφόσον και μια μόνη πολιτική ή κοινοτική θέση κατέχεται από αυτό. Είναι κηλίδα στο υπερήφανο μέτωπο της ελληνικότατης Κύπρου και πρέπει να συντριβεί για πάντα. Τότε μόνο θα παραστεί ενωμένος και ισχυρός ο λαός όλος υπό το νόμιμο και λαοφιλή πρωθυεράρχη και εθνάρχη του αγωνιζόμενος με ευγενή άμιλλα και με ένθεο ζήλο υπέρ της γοργης και πάυσης βελτίωσης της τύχης του υπό όλες τις απόψεις της.

Αποκρούουμε και αποδοκιμάζουμε τους κομματικούς εκείνους αγώνες, οι οποίοι έχουν ως αρχή και ελατήριο όχι αρχές και πολιτικές αλλά προσωπικές μικροφιλοδοξίες και μικροφιλοτιμίες στις οποίες το σώφρον και φιλόπολι κοινό οφείλει να επιδεικνύει άκρα περιφρόνηση και αποστροφή. Οπου οι προσεχείς δημοτικές εκλογές στη νήσο φέρουν τέτοιο χαρακτήρα και σκοπό ξένον προς υψηλές αρχές και πολιτικές είναι ανάξιες προσοχής ούτε πρέπει να αναστατώσουν τις κοινότητες.

Οι δημοτικές εκλογές Λευκωσίας έχουν εξαιρετική σημασία, όπως και όλες οι άλλες εκλογές, διότι εδώ υπήρχε το κέντρο του άθλιου πολιτικού παρελθόντος και συγκεντρώνουν όλες τις δυνάμεις και τα εφόδια του.

Εδώ η Λερναία Υδρα είχε εξαπλώσει τους απαίσιους πλοκάμους της και τα γαμψά της νύχια είχε βυθίσει μέχρι τα σπλάχνα της ελληνικής κοινότητας σπαράσσουσα αυτή και μολύνουσα με τη δηλητηριώδη πνοή της. Στη Λευκωσία η Κυβέρνηση υπό τον Σερ Ουώλτερ Σένταλ και Αρθ. Γιαγκ παρέσχαν κάθε ενίσχυση και βοήθεια στο βδελυρό εκείνο πολιτικό παρελθόν, το οποίο ανταποκρινόταν πλήρως και πρόθυμα στα πλαίσια κατά σχέδια τους εναντίον της εθνικής υπόστασης και του εθνικού μέλλοντος της νήσου.

Εγκατέστησαν πριν από μια δεκαετία στο δημαρχείο Λευκωσίας άνθρωπον άπατρη, κοσμοπολίτη της χειρότερης μορφής, ο οποίος έγινε το αίσχος της ελληνικής κοινότητας, χωρίς να είναι Έλληνες και το όνειδος της πολιτικής σκηνής στη νήσο.

Η κυπριακή πρωτεύουσα θα εξαγνίσει τον εαυτό της πατάσσουσα ανηλεώς το εξωνυμένο αυτό κυβερνητικό παράσιτο και καταδικάζουσα πανηγυρικά στο ειδεχθές πρόσωπο του την κακοηθέστατη απεμπόληση των μεγάλων συμφερόντων και ύψιστων ιδεωδών του λαού στη ξενοκρατία.

Μέχρι εδώ μόνον οι δημοτικές εκλογές έχουν πολιτική σημασία και έχουμε την πεποίθηση ότι και τώρα όπως πολλές φορές προηγουμένως η κυπριακή φιλοπατρία θα διαλάμψει στην πεφωτισμένη και πατριωτική εξάσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων όλων των ελληνικών κοινοτήτων στη νήσο που αποτελούν δήμους κατά το νέο νόμο.

Ανεξάρτητα όμως του περιορισμένου αυτού και εξαιρετικού πολιτικού χαρακτήρα που έχουν για μας οι δημοτικές εκλογές, επιθυμούμε να εξάρουμε την εθνική τους σημασία, η οποία δεν πρέπει να διαφύγει την προσοχή από καμιά ελληνική κοινότητα. Το εθνικό συμφέρον και η εθνική πολιτική απαιτούν επικτακτικά όπως οι δήμαρχοι όλων των πόλεων και κωμοπόλεων εκλέγουν Έλληνες και μόνο Έλληνες δήμαρχοι, ανεξάρτητα από τις πολιτικές και κομματικές διάφορές και διακρίσεις.

Σε όλους τους δήμους της νήσου πρέπει να

προϊστάνονται Έλληνες όπως και πιο επίσημα και πιο εμφαντικά ακόμη καταδεικνύεται ο καθολικός ελληνικός χαρακτήρας της Κύπρου. Αυτό αξιούμε από όλες της ελληνικές κοινότητες όχι από φυλετικό φανατισμό και πάθος, αλλά από εθνικό συμφέρον, το οποίο οφείλουν όλοι να σεβασθούν.

Δεν εννοούμε να αδικηθούν καθόλου οι σύννοικοι και συμπολίτες μωαμεθανοί, οι οποίοι πρέπει υπό τους Έλληνες δημάρχους να απολαύσουν όλα τα δίκαια τους για την κατανομή των δημοτικών θέσεων και του ευεργετήματος των δημοτικών βελτιώσεων. Πρέπει και συμφέρει πολύ να δείξουμε οι Έλληνες προς τους Μωαμεθενούς συμπολίτες ότι οποιεσδήποτε αρχές τις οποίες διαχειριζόμαστε είμαστε φιλοδίκαιοι οι αμερόληπτοι και απαλλαγμένοι από κάθε φυλετικό πάθος αλλά σεβόμενοι τα δίκαια όλων εξίσου και συμπεριφερόμενο προς όλους με μεγαλοφροσύνη την οποία εμπνέει η εθνική ευγένεια και η ελληνική μεγαλοφροσύνη.

Εσχώντας όλα τα δεινά όσα το γένος μας υπέμεινε για αιώνες, ας έχουμε στο νου πάντοτε ότι πολιτισμένα έθνη κραταιούνται και μεγαλύνονται διαπνεόμενα πάντοτε και προς όλους από ευγενή συναισθήματα και υψηλά ιδεώδη προς τα οποία καμιά σχέση δεν έχουν ο τυφλός φανατισμός και η εμπάθεια.

Τέτοια εθνική αγωγή παρέχει το δικαίωμα σε πολιτισμένους λαούς όπως άρχουν άλλων, χωρίς οποιοδήποτε περιορισμό της ελευθερίας και της συνείδησης τους, αλλά προς κάθε προαγωγή και ευημερία τους. Έλληνες και μωαμεθανοί στην Κύπρο με ίσους δίκαιους όρους την οποία αποδεικνύει η αριθμητική αναλογία της κάθε μιας από τις δύο εθνότητες, οφείλουμε να ζούμε σε ειρήνη φιλία προς επιτυχία κοινών αγαθών κάμνοντας την κατάλληλη διάκριση από τη διάσταση για τις εθνικές βλέψεις. Αυτό ευτυχώς εννόησαν ήδη καλά πολλοί έγκριτοι μωαμεθανοί και μεγάλο μέρος από το πολύ πλήθος, η σποραδική δε εξέγερση θρησκευτικού φανατισμού και μίσους που εκδηλώνεται σε ορισμένες μωαμεθανικές κοινότητες κατά των συνοίκων Ελλήνων

υποδαυλίζεται από πολλούς κομματικούς κερδοσκόπους".

Η Κιτσιακή παράταξη είχε μπει για καλά στην επίθεση και ενθουσιασμένη και από την τελευταία της νίκη στο Νομοθετικό σε βάρος της Κυρηνειακής των Λιασίδη και Κωνσταντινίδη πίστευε ότι η άλωση του δημαρχείου στο οποίο είχε βαθειές ρίζες ο Αχιλλέας Λιασίδης, θα ήταν μια πραγματικά εύκολη υπόθεση.

Έτσι στις 6 Μαρτίου 1908, στις παραμονές των εκλογών σε μια μακρά προκήρυξη του στο λαό της Λευκωσίας (Κυπριακός Φύλαξ 8.3 1908) υποσχόταν τα πάντα στους πολίτες της πρωτεύουσας, από τον καθαρισμό από τις ακαθαρσίες, την ενίσχυση του φωτισμού και τη βελτίωση της καθαριότητας και της ύδρευσης.

Η προκήρυξη την οποία υπέγραψαν οι ιατροί Αντώνιος Θεοδότου και Νικ. Δέρβη, οι δικηγόροι Α. Κυριακίδης και Δημ. Σεβέρης και οι Εμποροί Κ. Σ. Λοϊζίδης και Α. Χ. Ταβερνάρης ζητώντας την ψήφο των Λευκωσιατών κατέληγε με υποσχέσεις:

"Δεν λέγει η ελληνική μυθολογία επί πόσα έτη εσωρεύετο η κόπρος εις τους σταύλους του Αυγείου, ους ηδυνήθη μόνον ο Ηρακλής να καθάρη παροχετεύσας εις αυτούς δύο αείρρους ποταμούς, τον Πηνειόν και το Αλφειόν. Εντός των τειχών όμως της Λευκωσίας από δεκατεσσάρων ετών, σωρεύεται η κόπρος ζώων και ανθρώπων και ου μόνον ποταμών, αλλά προς πόσιν ύδατος στερούμεθα ώστε ο καθαρισμός της Λευκωσίας χρήζει ουχί ενός άλλων πολλών Ηρακλέεων ρωμαλεωτέρων και του υιού αυτού της Αλκμήμης.

Εάν δυνηθώμεν να θεραπεύσωμεν και ολίγας μόνον των πληγών ας υπέστη το δημαρχείον Λευκωσίας υπό της δεκατετραετούς πλημμελούς και ελαττωματικής διαχειρίσεως θα θεωρήσωμεν ημείς αυτούς ευτυχείς και θα συγχαρώμεν τους συμπολίτας υμών.

Σύντινον και αμέριστον θα στρέψωμεν την προσοχήν υμών εις την δυνατήν εξυγίανσιν της πόλεως πολυτιμότερον και μέγιστον θεωρούντες χρήμα, την

υγείαν των πολιτών. Εν τω μέτρω των μέσων άτινα παρέχει ο Δήμος Λευκωσίας και υπέρ τας ασθενείς δυνάμεις ημών θα προσπαθήσωμεν να εισαγάγωμεν και εις την ημετέραν πόλιν τα απολύτως υπό της δημοσίου υγιεινής υπαγορευόμενα ως αναγκαιότατα μέτρα περιφρουρούντες και προστατεύοντες από των παντοίων κινδύνων την υγείαν και την ζωήν των συμπολιτών ημών.

Εις την υπέρ της δημοσίας υγείας μέριμναν ταύτην συγκεντρούνται και συνοψίζονται πάσαι αι λοιπαί φροντίδες και εργασίαι της δημοτικής αρχής και, της υδρεύσεως και της τε δημοσίας και της κατ' οίκον καθαριότητος του εξωραϊσμού και του φωτισμού.

Εν αποτυχία της δοκιμαστικής αρτεσιανής διατηρήσεως θα μεριμνήσωμεν όπως περισυλλέξωμεν τα υγιεινά και διαυγή ύδατα παρακειμένων πηγών και κατά την κοίτην του ποταμού Πεδιαίου, θα αναζητήσωμεν αντί λελογισμένης δαπάνης ύδωρ διαυγές και υγιεινόν οίον το αντλούμενον ήδη εκείθεν δι' ανεμομύλων.

Θα ζητήσωμεν τα φώτα και τας οδηγίας ειδικού ηλεκτρολόγου περί της δυνατής χρησιμοποιήσεως της πηγής της Κυθραίας προς ηλεκτρικόν φωτισμόν της Λευκωσίας, εξασφαλίζοντες από της ηλεκτρικής δυνάμεως, της φωτιστικής και κινητηρίου ικανάς προσόδους, ώστε να μη επιβαρυνθή το δημοτ. Ταμείον υπό των απαιτουμένων δαπανών.

Πρώτιστον καθήκον παντός πολίτου, θεωρούντες τας προς την κοινωνίαν προθύμους και ειλικρινείς υπηρεσίας επί κοινώ αγαθώ αποδεχόμεθα την τιμητικήν εντολήν προς τούτο επί τη ελπίδι ότι θα τύχωμεν της ομοθύμου συνδρομής και κυρίως και του φιλοπάτριδος και φιλοπόλιδος κοινού της Κυπριακής πρωτευσούσης, άνευ κομματικής φυλετικής και θρησκευτικής διακρίσεως προς πραγματοποίησιν των δεδηλωμένων ήδη ελπίδων και επαγγελιών ημών.

(Μεταγλώττιση)

"Δεν λέγει η ελληνική μυθολογία για πόσα

χρόνια σωρευόταν η κόπρος στους σταύλους του Αυγείου, τους οποίου μπόρεσε μόνον ο Ηρακλής να καθαρίσει παροχετεύοντας σ' αυτούς δύο ποταμούς που έτρεχαν νερό συνεχώς, τον Πηνειό και το Αλφειό. Εντός των τειχών όμως της Λευκωσίας από δεκατεσσάρων ετών, σωρεύεται η κόπρος ζώων και ανθρώπων και όχι μόνο ποταμών, αλλά προς πόση νερού στερούμαστε ώστε ο καθαρισμός της Λευκωσίας χρήζει όχι ενός, αλλά πολλών Ηρακλέων πιο ρωμαλαίων από το γιο της Αλκμήμης.

Εάν μπορέσουμε να θεραπεύσουμε και λίγες μόνο τις πληγές που υπέστη το δημαρχείο Λευκωσίας από τη δεκατετραετή πλημμελή και ελαττωματική διαχείριση θα θεωρήσουμε τους εαυτούς μας ευτυχείς και θα συγχαρούμε τους συμπολίτες μας.

Σύντονη και αμέριστη θα στρέψουμε την προσοχή μας στη δυνατή εξυγίανση της πόλης πολυτιμότητα και μέγιστο θεωρούντες από το χρήμα, την υγεία των πολιτών. Στο μέτρο των μέσων, τα οποία παρέχει ο Δήμος Λευκωσίας και πέρα από τις ασθενείς μας δυνάμεις, θα προσπαθήσουμε να εισαγάγουμε και στη δική μας πόλη τα υπαγορευόμενα απόλυτα από τη δημόσια υγιεινή αναγκασιότατα μέτρα περιφρουρούντες και προστατεύοντες από τους κάθε είδους κινδύνους, την υγεία και τη ζωή των συμπολιτών μας.

Στη μέριμνά μας υπέρ της δημόσιας υγείας συγκεντρώνονται και συνοψίζονται όλες οι λοιπές φροντίδες και εργασίες της δημοτικής αρχής και της ύδρευσης και της δημόσιας και της κατ' οίκον καθαριότητας του εξωραϊσμού και του φωτισμού.

Σε αποτυχία της δοκιμαστικής αρτεσιανής διάτρησης θα μεριμνήσουμε όπως περισυλλέξουμε τα υγιεινά και διαυγή νερά παρακείμενων πηγών και κατά την κοίτη του ποταμού Πεδιαίου, θα αναζητήσουμε αντί λογικής δαπάνης νερό καθαρό και υγιεινό όπως εκείνο που αντλείται ήδη από εκεί με ανεμομύλους.

Θα ζητήσουμε τα φώτα και τις οδηγίες ειδικού ηλεκτρολόγου για τη δυνατή χρησιμοποίηση της πηγής της Κυθραίας προς ηλεκτρικό φωτισμό της Λευκωσίας,

εξασφαλίζοντες από την ηλεκτρική δύναμη, τη φωτιστική και κινητήρια, ικανές προσόδους, ώστε να μη επιβαρυνθεί το δημοτ. Ταμείο από τις απαιτούμενες δαπάνες.

Πρώτιστο καθήκον κάθε πολίτη, θεωρούντες τις πρόθυμες προς την κοινωνία και ειλικρινείς υπηρεσίας για το κοινό αγαθό αποδεχόμεθα την τιμητική εντολή προς τούτο με την ελπίδα ότι θα τύχουμε της ομόθυμης συνδρομής και κυρίως και του φιλόπατρη και φιλόπολη κοινού της Κυπριακής πρωτεύουσας, χωρίς κομματική φυλετική και θρησκευτική διάκριση προς πραγματοποίηση των δεδηλωμένων ήδη ελπίδων και επαγγελιών μας.